

ДІЛО

виходить щоденно перелоп.

**РЕДАКЦІЯ
І АДМИНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 18, II. пов.
Ковто почт. шад. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Нач. Редактор приймає
від 10—11 год. передпол.
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в гроші 2,250.000 Мп.
ЗА ГРАНИЦЮ:
В Англії 1 год. Франції,
Голландії, Бельгії 10 ф. ф.,
Італії 10 л., Німеччині 11 мп.
п. марок, Швейцарії 5 шв.
ф., Чехословаччині 30 ч. ко-
п. Румунії 100 лей, Болга-
рії 50 л., Австрії 11,000000
ш. Зміна адреси 100000 ш.

**В справі оголошень
звертатися до Адмі-
ністрації.**
ЦІНА
**ОДНОГО ПРИМРНИКА
250.000 Мп.**

Видас: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО“.

Начальний редактор: Д-р ДМИТРО ЛЕВИЦЬКИЙ.

Ірландська справа.

Людська пам'ять є коротка. Ще недавно тому цілий світ зворушувався трагічними подіями Ірландії, її боротьбою з Англією і її внутрішньою ворожнечою — нині таких справ як Ірландська виринуло багато більше. Цими днями радить у Лондоні конференція в справі розмежування Ірландських кордонів. Ірландія стала вільною державою, але на місці її конфліктів з Англією прийшли нові конфлікти — внутрішні, незгоди двох частин держави, що борються своїх різних світоглядів.

Англо-Ірландський договір з 1921 р. поладнав тільки тимчасово лінію кордонів між Північною Ірландією і т. зв. Вільною Ірландською Державою. 12-та стаття цього договору передбачувала Комісію, що матиме за завдання означити кордони цих частин „у згоді з бажаннями населення наскільки вони дадуть погодитись з умовами економічними та географічними“. Вільна Ірландська Держава мала дати одного уповноваженого, одного Північна Ірландія, а одного англійський уряд. Делегат Північної Ірландії станув на становищі, що стаття 12-та згаданого договору була прийнята без згоди населення цієї частини Ірландії і тому вони не є зв'язані доганами цієї статті. Представник цього населення сер Джеймс Крег заявив, що вони не назначать свого делегата до пропонуваної комісії і що будуть боронити ненарушної цілості шости північних округів. А проте 6 тижнів по підписанню договору Крег зійшовся з покійним Коллінсом, що був тоді головою Тимчасового Ірландського Уряду і ціла Ірландія була втішена тим, що 23 січня 1922 два Ірландські провідники дійшли до усрозуміння. Цей т. зв. „Пакт Крега-Коллінса“ змінив попередній договір настільки, що в наміченій комісії не мав більше брати участі представник англійського уряду, а тільки два делегати двох частин Ірландії.

Щойно по підписанню пакту, два Ірландські провідники на новій конференції побачили, що справу кордонів розуміли зовсім инакше. Крег гадав, що тут діло йде про звичайне вирівняння лінії і виміну сіл протестанських на католицькі, при поправці деяких економічних аномалій; Коллінс навпаки мав на думку справу великих територій, голововно двох великих округів Ферманна і Тирон, частину Савт Дави, Савт Армаг і т. д. Завдяки посередництву англійського уряду вдалось на якийсь час звести разом двох противників. 30 березня 1922 під проводом Льюїса Джорджа відбулася велика конференція, на якій два Ірландські уряди згодились на майбутнє „йти спільно для добра мира і стримуватись від підбурюючих промов“. Справа кордонів мала бути поладана по вирішенню становища Північної Ірландії до Вільної Ірландської Держави.

Потім прийшла горожанська війна між двома державами, що тривала 12 місяців. Неприданий ворог Англії де Валера, що стояв на становищі повної самостійності Ірландії, увійшов у розуміння з

Коллінсом, в маю цьогож року, але максималістичні гасла не мали вже великого успіху у знесиленій довгою боротьбою Ірландії.

Довший час справа спірних кордонів між двома ворогуючими частинами (протестантською та католицькою) Ірландії, висіла у повітря. Кабінет Болдуїна побив захід, щоби організувати бажану конференцію для вирішення цього питання. Але поки делегати згодились прийняти запрошення, консервативний англійський уряд упав. Давно намірена конференція була назначена на 1-го ц. м. Найважчим пунктом порозуміння стане питання округів Ферманна і Тирон. Ферманна має 61.836 мешканців, з яких 34.740 є прихильниками Вільної Ірландської Держави, а 27.096 проти неї. В окрузі Тирон на 142.665 мешканців — 79.015 є „за“, а 63.650 „проти“. Кождий з цих округів вислав до англійського парламенту у

групи своїх послів: обох націоналістів, що мали на 6.000 голосів за собою більше від кандидатів т. зв. уніоністів, які є прихильниками Вільної Ірландської держави, в унії з Англією.

Обі частині Ірландії починають поволі розуміти свої нестачі та потреби порозуміння, без огляду на сильні контрасти поглядів, зміцнювані релігійною ворожнечою. Питання кордонів може ще й не дуже вирішене на цей раз теоретично за столом, але в кождьому разі відвічні свари між двома Ірландськими племенами починають утихомирюватись. Розуміння спільних інтересів починає здобувати свій голос. Так само, як справу відношення Англії до Ірландії неможливо вирішити без спільної згоди обох сторін, так само і сама Ірландія не може ждати на вирішення своєї долі боротьбою, в якій нема такої переваги одної частини, щоби могла другу прогнати.

числа кандидатів дуже переважило бажання Леніна.

Хто буде наслідником Леніна? Питання це не відносилось лише до самої особи, яка займе опорожене місце. Воно ще більше відносилось до той майбутньої політичної напрямної, якою ступатиме той наслідник Леніна. Чи стане ним Ленінець, що буде продовжувати започатковану Леніном емансипацію комунізму від комуністичних принципів в політиці і економіці, чи може який олозиційніст або такий Ленінець, що поверне круто в ліво, щоби навязати до понеханих Леніном, але нижче започаткованих коліс чистих комуністичних принципів у політиці та державному господарстві.

Повну перемогу віднесли в цьому випадку прихильники нової комуністичної ленінівської політики, політики емансипації комунізму, політики відступу з давних позицій, бо наслідником Леніна вибрано саме Рикова. А Риков останніми часами був виконавцем нової економічної політики Леніна, був його правою рукою на цьому полі і стояв на чолі Верховної Ради народного господарства від 1918 р. Отже переходив він на тому становищі всю еволюцію Леніна з ліва на право в області всієї комуністичної політики та був фактичним реалізатором планів Леніна на економічному полі.

Риков — це Ленін останньої передсмертної едичії. Ріжниця в тому, що Ленін був людиною, якої вчинки носили на собі тавро геніальності, а Риков є мало популярним, в широким масах мало відомим. Популярним став він ненадійно хіба через те, що унаслідив становище Леніна. Однак це не значить, щоби зі становищем унаслідив також впливи, розмах, енергію та великанську волю і що найважливіше авторитет свого учителя. Чи і наскільки він виконає завдання, вложені на нього комуністами і наслідством Леніна, покаже будучина.

Та ми не були би справедливими, колиб не підкреслили, що Риков завивши такий високий та відповідальний пост, не зможе набути в широким масах популярності і деякої поваги завдяки своїй минувшині. Як на революціонера, то його минуле світле. Родився він 1881 р. в Саратові в селянській родині Вищу освіту покінчив у кавенському університеті. Вже як студент був визначним членом російської соціалдемократичної партії. В 1901 р. арештований і засланий, в 1905 році пристає до большевиків. Вибирають його тоді членом центрального комітету, в 1906 р. на штокгольмському з'їзді вибирають його вдруге до ЦК большевицької фракції. В 1907 р. арештують його органи царської влади в друге і висилають в Самару на два роки, в 1909 р. наново арештують і висилають в Архангельську губернію на три роки. З заслання літвікає до Парижа. Однак скоро вертає для революційної праці в Росію. Його знов арештують і висилають в Наримський край. З цього заслання звільняє його велика революція. Всього провів в тюрмах сім і пів року.

В 1917 р. вибирають його до ЦК большевиків і одночасно де-

В посольськiм клубі.

(Від власного кореспондента.)

Львів, 4. лютого 1924.

В останні дні українськiй посольськiй клуб у соїмі зосереджує на собі багато уваги з боку газет, особливо польських; але відомости, які попадають до преси, де в чому помітно розходяться з дійсністю. Отже вважаємо потрібним дати в цій справі нашим читачам перевірені інформації.

Як відомо, посольськo-сенаторськiй українськiй клуб складалась з трьох груп: соціалістичної, найбільш численної, позапартійної і автономістичної (холіської). Ідейна різниця між цими групами не могла не відбиватися на їх суїсній праці і деякі тертя в ній давно відчувались, але всіх членів клубу міцно з'язував загальнонаціональний ґрунт і загально національна небезпека, від якої треба боронитися спільними силами. Не можна скалати, щоби цей зв'язок втрапив тепер своє значіння в очах членів клубу, але з той пора, як всі послі в соціалістичним світоглядом об'єдналися під прапором УСДП., організаційні і тактичні взаївки з боку партійних центрів не завжди могли укладатися в рамках загально клубової дисципліни, не кажучи вже про певні розходження в справах соціальної природи. Отже само собою висунулося на першій плані

питання, особливо для групи соціалістичної, про диференціацію в окрему посольськy фракцію, але таким чином, щоби в загальнонаціональних справах не рвався організаційний зв'язок з рештою груп клубу.

Тепер, коли якраз загальнонаціональна небезпека загострилась, послі-соціалісти відсунули на другий план принципово вже вирішене ними питання про заложення своєї окремої групи і залишаються в складі клубу — покищо на старих підставах. Має відбутися лише переобрання президії клубу. До цієї пори вона мала коаліційний характер і на чолі її стояв пос. Самійло Підгірський. Вже з місяць тому пос. Підгірський заявив про бажання скласти з себе обовязки голови клубу і хто стане на його місце та взагалі з кого складеться нова президія парламентського клубу — важко передбачити. Дехто з послів гадає, що вся президія може бути соціалістичною і тоді на чолі її стане посол Павло Васильчук; але не виключена можливість і коаліційної президії з головою Підгірським або Черкавським (сенатор) на чолі.

Справа ця має вирішитися в найближчі дні.

Наслідник Леніна.

По смерті Леніна політичний світ дуже цікавився питанням, хто засяде на його місце. Загально думали що та відповідальна роль припаде Трьохкому або котромусь з трійці, що фактично виконувала диктаторськy владу за весь час: незуги Леніна, отже Зиновєву або Каменєву або Сталіну. Однак так не сталося. Виборці в армувалісєв тям, що наслідник Леніна мусить бути родовитим Москалеєм, мусить ним бути по крові, а не лише по територіальному походженню. Матіє

цей був спрямований в першій мірі проти кандидатів, з походження Жидів. Переміг отже в цьому випадку націоналізм навіть в комуністів. Наслідником Леніна вибрано Олексіа Івановича Рикова, який є кровним Москалеєм і до того селянського походження. Дехто твердить, що Ленін бажав собі саме такого наслідника, який вийшов би безпосередно із московськoї селянськoї маси. Виходило би, що на орієнтації виборців серед великого

ловою Московської Ради. По большевицькому перевороті стає народнім комісаром внутрішніх справ, а опісля членом колегії Народного Комісаріату харчування. В 1918 р. стає на чолі Руховної Ради народнього господарства. Від 1920 р. є незмінним членом ЦК російської соціалістичної партії, членом президії Всесоюзного Центрального Виконавчого Комітету і заступником голови Ради народніх комісарів. — Як бачимо, революційне минуле Рикова дійсно світле.

Преса.

Де Рим, де Крим, а де копія сіна? — Карактеристичний політичний настрої на

Спеціальну статтю з приводу смерги Вільсона помістив "Курер Львівський". Називається вона "Ідея Вільсона і життя" (ч. 29, з 6. ц. м.) Висловивши вдячність Вільсонові за 13-ту точку, якою вимагано створення польської держави на безсумнівних польських територіях (розуміється цей додаток уважає "Курер" зайвим і тому його пропускає!), він кидася піском в очі отсими словами:

"Ми ніколи не були немцями (бенімітцями) ні тут, ні там, ми не були "Тирольцями", ми не використовували в чужій організації, щоб у відповідній хвилині визискувати своїх хлібодаяців і замушувати їх до спеціальних концепцій в інакше Вільсона. І тому ніхто не може нас замкнути, що ми не маємо право або винятково собі волю. Тому наші "національні меншості" не можуть нас посадити, що ми самі з теми Вільсона скривалися на те, щоб опісля наших не допустити до стола незалежності. Особливо відноситься це до актуального положення депортих з наших меншостей, які перекреслюють властиве джерело своєї національної енергії і переспівають розвитку, що вивуять зі зв'язку з Польщею. А протім українські "меншості", головною української і білоруської, то ледки частини їх істотного організму, що є поза кордонами Польщі. Даліший хід історії без сумніву викличе об'яву ключових націоналістичних володарів Росії, а вікарне відоме обличчя "зібрація руських земель". Годі здорозо зрозуміти інтерес Білоруської і Української буде покликаний до вирішення питання: Польща чи Росія, а раз це: "незалежність на хоринному терені свого народу, чи низка союзних в рух великої Росії".

Не хочемо вважати "Кур. Льв." Гумористичним органом, але справді — читаючи в горі наведені стрічки — не знаємо, чому більше дивується: ігноранції, облуді, нікчемности чи демократичній фантазії. До того ж навіть не можна поблажливо відноситись до крайнього аналіфбетизму автора статті: Що він хотів сказати, яку думку висловити, — Господь знає. Так і виривається питання: Де Рим, де Крим, а де копія сіна?

Наддніприська Україна.

Вибух у Харкові.

Із Харкова повідомляють, що в одному магазині зброї, який містився в семиповерховій камениці харчового уряду, мав місце сильний вибух. Всі, що були в магазині вбиті. Жертвою вибуху впає також проїзджаючий в той мент біля камениці "Ізвозчик". Кількох людей, що проходили для будинку важко поранено.

Повстанці.

В Миколаївському повіті вдалося кінним відділам ГУП (чека) і чер-

воноарміям зловити в боє дві відділи повстанців. Повстанці складалися з безробітних робітників. Провідники потікали. Ці повстанці віддали за три місяці їхньої роботи розстріляли 6-7 партійних комуністичних робітників, підприємчили 14 нападів на особові та урядові пости, що були навантажені хлібом і порозбивали масу харчових складів. Всю добучку ділили між місцеве населення. В часі бою між повстанцями і червоноармією та чекистами убито 17 люда а ранено 36.

Цікава зустріч.

(З залізничних примінь)

Поверх пати років панує на Україні большевицька влада, а й досі ми з величезним зацікавленням зустрічаємо кожну людину, яка прибуває з того боку Збруча та може поінформувати нас в справах Наддніприської України. Весь час ми очікуємо чогось незвичайного, якоїсь несподіваної новини.

Кілька літ тому я їхав з Кракора до Варшави. Коли я увійшов у купе, то почув балачку російською мовою поміж старим сивим добродієм, що сидів у кутку і двома поляками, які його розпитували про Київ. Виявилось, що старий добродій — совітський урядовець досить високої ранги, іде з Відня і Праги, куди його посилить уряд у фахових справах, а постійний осідок має у Києві, куди й прямує.

На одній з блаччих стацій Польки висіли і в купе остали ми у двох. Я пересів ближче до свого попутчика і звернувся до нього по російськи.

— Я емігрант, Українець і якраз з Києва. Мене дуже цікавить, що тепер там робиться. Слухав я, що ви розповідали Полякам, але якраз про українські справи ви мало згадували.

Я був присино здивований, коли старий большевицький спец відповів мені чистою українською мовою.

— Я сам Українець і колись приятелював з кращими нашими дітьми, але тепер закопався в свій фах і вперед, чи зможу розповісти вам щось цікавого. Значу лише, що до старих України наша влада ставиться досить підозріло і хіба що терпить їх.

Зробивши вигляд, що це для мене несподіванка, я почав жалуватись на важке емігрантське життя, на тугу за батьківщиною, сказав, що чимало емігрантів збирається повертати до дому і спитав його поради у цій справі.

Мій сивий бесідник кілька ментів пильно дивився мені в очі, потім поклав руку на мого плече і поважно, з притиском відповів:

В ч. 5. берлінського "Літопису" стрічасмо коротеньку характеристику українського політичного життя за м. січень. В частині, що торкається

читасмо:

"Україні в Польщі мають обмежену волю преси, широку волю партійного життя і частинну спрмогу парламентарної діяльності, однаке й тут велика практична, навіть ідеяна безплідність. Бомбидани і Хомячанам годі дивуватися — вони тільки в політичних пеленгах, та в Галіччині... Головна партія, що згуртувала 99% інтелігенції і найвідомішчу частину селянства, національно-демократична, з 1919 р. знала чомусь "трудоголю" (чому не владобути і в нас labour party?), виявила з себе чисту руйну, з якої певно більше не відійметься; ранішній орган її "Діло" змігас очинити до завданню нової політичної бусоти, до утворення й संबоргану якоїсь сентеси розбиті національно-політичної

— Терпи, козаче, отаманом будеш!

Тут я вже й справді здивувався.

— Хібаж так але на Україні тепер? Ми читасмо тут про українців та радисмо. Чи може то брехня?

— Ні, коли хочете, це не є брехня, але фактично вся та офіційна українізація покищо менше реальна. Для переведення її нема ні надто жагучого бажання, ні відповідних людей, ні матеріальних засобів. Ніхт не заперечить тепер вам завести українську школу, але попрайдуйте дістати для неї приладдя, підручники, учителя! Знесилені ми остаточно... Фактично майже всі справи й тепер залишаються в руках Москалів та Жидів.

— А як же народ, селянство?

— Селянство — воно розумне. Ілюзій собі не робить і владу вважає чужою. Та так воно і в дійсности є. Влада в нас чужоземна.

— Щож, не виходить якийсь тушний заулок. Як можете ви жити без ніяких надій?

Мій бесідник знов щільно подивився на мене і раптово зареготав та так широко й заразно, що мені чомусь весело стало.

— Та хто вам про безнадійність сказав? Як вас попередив: терпи, козаче, — отаманом будеш". Україна росте, — стихійно й непереможно росте. Підростає із кожним днем міснійшас молоде національне покоління. Це вже не нашої ачаці люде, і швидко життя перейде до їх рук.

Потяг підійшов до Ченстохови, в наш переділ увійшли нові пасажири і ми замовкли. Та слова мого товариша подорожі зробили на мене велике враження...

А. Миславий.

Присилайте силадни на пресовий фонд на м. ч. 39.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринки 18. — — —

думки, та доки що без усякого насладу. Конкуренційний йому офіцій партії "Маш Пропор" не тільки страшно убогий, а просто зриваста якогонебудь позитивного програму — йому доволі орієнтаційної орієнтації, що має сласти країну. Всі інші партії й органи ідуть тим самим слідом, до того вони без більшого політичного значіння".

Ця коротка характеристика в багатьох місцях не позбавлена предметової вірности. До тем, порушеної нею, будемо мати нагоду вернути.

Причину того, що не всі що постійно складають обов'язковий і проц. податок на "Рідну Школу", добачує дехто в недостатці екаскутивни. Це не вірно. Для нас національна кярність і громадянський обов'язок повинні бути більшим авторитетом, ніж чужа примука.

Похід проти литовського шкільництва.

"Народове" правительство Вітоса-Глобінського злбно замкнуло литовську гімназію в Свенцйанах. Як притоку до замкнення кураторізі подала, що рівень цієї гімназії дуже низький. Показується тепер, що це неправда, бо в цій приватній гімназії вчили люде з вищою освітою. Зрештою гімназію відержувано з приватних фондів, отже при чім це вшехпольська дбальність? Та те, що поийшло опісля, гідне пера гуморюста. Гімназію переіменено на вищу народню школу. Тепер Поляки хочуть її замкнути, бо... її рівень за високий (зчати латини — Прим. Ред.). Отже гімназію замкається за низький рівень, народню школу за звисокий... Типово вшехпольські аргументи.

В останні часи, як подає "Роботник", замкнено литовські школи в Гервєтах, Галчунах, Клепочі Варшаві, Віденинах, Дайнові, Ратичах і Сєлєрах.

Справа закриття свенцйанської гімназії майшла вже відгомін в Союзі Народів. Литовський представник під кінець м. р. аложив генер. секретареві Союзу Народів в цій справі ноту, в якій пригадує, що він домагає від Союзу висмики на Виленчннну слідчої комісії для провірення положення непольського населення.

Для контрасту слід пригадати, що на Литві для нечлєнної польської меншости є 5 польських гімназій і кількадесят народніх шкіл. Між тим Польща майже вже аліквідувала литовське шкільництво.

МАННІ ФЕМЕТОН.

Податок від доходу.

Прійшов до мого сусіда якийсь урядовець, чи студент, чи репортер, з ним же шваргалом та оліжком і став розпитувати:

— Чи мейте ви вані?
— Певно, що мей.
— А що мей не є дороге?
Зависка. — Де ви служите?
— Ніде.
— А з чого живете?
— З ласки приятелів, що позичають.
— Скільки ви місяць?
— Та хто мей в сїмі це обрахувати!
Що десь вони сїмі.
— Ну, але протім так менш-більше, скільки вас коштує утримання родни?
— Ви певно нежонаті, коли ставите такі питання. Як можна мей завжитися питати звінку, скільки вони владє що-дєнь? Не досить, що даю гроші, то ще маю псувати собі нерви і питаєть. скільки пішло на дєнь.
— Ну, ну, мей павє. Мей не до жартів. Я є урядовець і маю зібрати статистику для цілі визначення вам податку. Ви відповідайте мей на те, про що питаю!
— А щож я иншого роблю, Господи милосердний!
— З якого доходу живи кусите?
— Та то-то воно і є, що мушу, але мей не настарчає навіть до 10-го.
— А дам?
— От кручу сайтом, як чорт треблею.
— Торгуєте валютою, га?
— Певно, що торгую. Пошучу нпр. дві долєри, коли стоить по 10, а коли впадуть на 9, позичаю знову два в кого иншого, віддаю грати і зарат маю 2 міліони чєстого доходу.
Урядовець занєсся.
— Скільки дітей?
— Трое.
Зависка.
— Який власний масток?
— Кажук трое дітей. Жини вже не рахую: нехай втрачу.
— А яка свого маетку не має?
— Ну, в дімна мо людина! Кажук ма раз має трое дітей, і мей: нехай втрачу.
— Польський мей! Це дуже сумно для вас скінчиться. Ви задісь відповідаєте нїякко — хартуєте.
— Певно, що сумно. Або що тепер ве село вічється?
— Що єя робила перше? — питав ре портєр.
— Бул на віні.
— А перед вінією?
— Урядис запанілі, VIII-ї ранги, з правом екаскутивни.
— Якжє живете тепер?
— Без екаскутивни. Зам'ячений без примука.
— Що ви мей оповідаете банальності? Тепер ніхто не може конзолити собі на такій амкус, щоба жити без посади мей не має грошей!
— Та я собі на не працювати не маю, але держава мей позичає.
— Як бачу — таке репортер — мо маету

величаву бібліотеку. Що за оправа! Шкіра і полотно!

— Це все остани передзвінного мову. Мій вушко має переплетати.

— Ого! це в вушка переплетенька має! Мати нині з родни ремісника це кацала!

Репортер-урядовець склав папері і ладився відходити.

— Ладно — сказав чименько. — Це все. Навілисе ще раз над столом і великими буквами написав на папері:

— Категорія: мовус.

Орест Ордан.

По широкому світі.

Румунсько-австрійський торговельний договір.

Австрійський канцлер Зайпль і міністер закордонних справ Грінбергер з одного боку, а румунський премієр Братіану і румунський міністер закордонних справ Дука з другого боку підписали договір в справі найбільшого взаємного упрівлювання в торговельних оборотах. Крім цього уложено точки тексту для екстрадиційного договору, як також для договору в справі правної допомоги між Австрією і Румунією. На кінець обі сторони зговорилися що до речинця скликання мішаної комісії для полагождення неурегульованих ще остаточно справ. Комісія ця мала би зайнятися: 1) урегулюванням фінансових справ, 2) справами комунікації, 3) справою виними творів мистецтва по думці договору в Сан Жермен, 4) пашпортовими полекшами, 5) справою порозуміння в питаннях емеритур. Комісія мала би вібратися в найкоротшому часі.

Польські успіхи в Баварії.

Генеральний польський консулят в Мюнхені одержав від представника німецького уряду письмо, в якому цей останній повідомляє консулята, що баварська влада має намір дочати переговори в справі видаляння польських горожан в Баварії. Польський консулят відповів на це письмом, в якому виявляє готовність переговорювати. Тимчасом баварський уряд не оглядаючися на письмо польського уряду повідомив польському консулятові звертатися в таких справах до місцевої поліційної влади.

Нові заворушення в Бомбею

Льондонська преса подас, що в Бомбею прийшло до нових заворушень. Страйкуючі робітники побрили страйколів і тяжко поранили кількох жовнірів з поміж війська, що намагалося повернути над. Один європейський урядник убитий. Заворушення приймають грізний характер.

Перед подорожчю Мекдональда до Парижа.

„Liberte“ подас в Лондону, що Мекдональд має намір виїхати до Парижа для обміркування різних питань політичного характеру. В тій справі Мекдональд вже навіть звернувся листовно до Поанкаре. Поанкаре бажав виїхати до Лондону, але через різні перепони мусить залишитися в Парижі аж до закінчення фінансових дискусій в парламенті.

Гонять Вранглія.

З Білгороду доносять, що югославянський уряд видав розпорядок, силою якого чорносотенний генерал Врангель і його штаб мусять в найкоротшому часі покинути Югославію.

Перед новими заворушеннями в Баварії.

N. W. Journal подас з Берліна, що в Баварії гурять нові заворушення, а навіть переворот з боку монархістів, які останніми часами змінили свою діяльність. Тепер їде горячкова праця над об'єднанням тайних організацій. Планується навіть об'єднання організацій Людендорфа з військовими формациями Ергардта, який стоїть під командою артилерії.

ІВАН АЙХЕЛЬБЕРГЕР

Була це надзвичайно цікава людина, одна із тих, яких буває велика сила в Америці, та які є рідкою появою на нашому галицькому ґрунті. Самоук — практикуючий хлопчик друкарський — добув твердою працею те, чого багато інших не може придати ані фаховими студіями, ані біткискою свадциною: чималій масток та високе становище. Та ані робітливість, ані умочини не булиб винесли його на той щабель, на котрому стояв вміруючи, колиб не його аразкова чесність, — безприкладна благородність характеру, яка була його основним і найбільшим життєвим капіталом.

Але рідкість, з якою зустрічається у нас таких людей, як Покійний, не торкається лише матеріального боку його життя, його кар'єри, й тих духових прикмет, що допомогли йому в осягненню загальної пошани, далеко більшої, ніж осягненні матеріальної добра. Він особливо цікава й близька нам людина тим, що він же — Німець із роду, римо-кат. віросповідання, (одружений з Німкинєю з відомої родини друкарів Кіблерів), вихований у шклом чужому середовищі, проте полюбив цілим серцем український народ і всі сили присвятив для праці для добра цього народу. Дитиною були йому ще чужі згуки української мови, а помер почувачи себе тілом і душею членом української нації. І стає Українцем не задля матеріальних користей, а в власній імпульсивної симпатії до українського руху, шукаючи спільної з українськими громадянами праці на такому полі, на якому він міг би допомогти своїм досвідом, знаннями і незломною енергією.

Як згадано, 13-літнім хлопчиною вступив на практику до друкарні Манецких у Львові. Це було в 1888 р. і з того часу не покинув друкарського діла. Як складав працює кілька літ пізніше у друкарні Вішня, при „Пшегльонді“ сьхідних Станьчівка. Відтіля вертає до Манецкого вже на становище завідуючого друкарнею і там уперше навізає тісний контакт з Українцями, вєднюючи друкарні численну українську клієнтелю завдяки своїй ввічливості, солідності та особливій симпатії, з якою відносився до Українців. Не від речі зазначити, що в тій друкарні друкувався за часів Покійного „Народ“ І. Франка і, потім, „Діло“. І тому не дивниця, що саме на нього рахувала Видавничя Спілка „Діло“, коли за головування д-ра В. Охримовича дозріла давня мрія „Діла“ про заснування власної друкарні. Тоді Покійний мав вже власну невеличку друкарню при вул. Фредра. На пропозицію Вид. Спілки „Діло“ без надути приступив до спільного організування української друкарні. І так від 1-го січня 1909 року ввійшла в життя умова, на підставі якої Іван Айхельбергер став директором і співвласником друкарні Вид. Спілки „Діло“, друкарні, зложеної мінімальними, просто смішними, грошовими засобами. Основу під неї покляло кілька скриннок черенок із маленького підприємства Покійного при вул. Фредра. За несповна 15 літ господарювання бл. п. І. Айхельбергера, при вилатній допомозі дир. Миколи Звяхківського, що теж вклав туди чимало енергії та допоміг матеріально, — друкарня „Діло“ стала одною із наймогутніших українських підприємств у Львові, тиц варстатом, який розкинув між народом сотні тисяч примірників української книжки та мільони чисел десятків періодичних органів української преси. Ось і тепер друкуються у цій друкарні 4 українські газети й 5 журналів, не рахуючи книжкових видавництва, та всякої іншої української і чужомовної друкарської роботи. Тільки той, хто близько знайомий з характером праці на такому становищі, на якому стояв Покійний, і тици реальними умовинами, в яких приходиться працювати, зрозуміє, що тут мало професійного знання та чисто технічного виконування обов'язків. Це дійсно rare excellence громадянська діяльність, до якої потрібна любов до суті справи і до мети, якій вона служить, — потрібна самоповага, впертість і рішучість оборони нічого загроженої передової стійки. Пригадати хоч би пам'ятні дні вересня 1914 р. — приходу московських військ до Львова. Не врахуючи на небезпеку розстрілу, — бл. п. І. Айхельбергер, як директор друкарні, не лякався випустити не три цензураховані числа „Діла“, звернені проти наїздників гр. Бобринського. А з приходом польської влади в 1918 р. — скільки неприємностей і дійсно важких хвилин прийшлося пережити Покійному, який особисто буквально днями і нічо пильнував те добро, що було тільки в малій частині його особисто, приватною, власністю, а за т в цілості було власністю переслідуваної, в підлілля загнаної, української, громадянської інституції. І так само, як за часів Москвалів — покійний все мав на увазі с в о б о д у з слова, як найвищий і єдино справедливий постулат, якому повинні коритися усі приватні інтереси поодинокі людини. І Покійний не лякався при кожній найбільш скрутній нагоді йти на руку гаслові свободи слова, аж доборився того, що за свою діяльність найшовся у 1921 р. у в'язниці, що поліційний агент разпораз відвідував його канцелярію, і поліційант стояв при машині, пильнуючи, щоб щось „небезпечно“ не „проскочило“ поза плечима превенційної цензури.

За цю чесність, безкористність і робітливачть, за доброту й ввічливість, за всі його прикмети благородної душі й усі заслуги для української культури — належить йому щире спасибі.

ОСТАННІ ВІСТІ.

Проти диктатури комуністів.

Райтер звідомляє з Москви, що в харківській окрузі вибухли заворушення. Комісар Полманов попірас повстанців, котрі виступають проти диктатури комуністів.

Англійсько-італійський кон-флікт.

Райтер звідомляє із Риму, що там роблять відповідальною Англію за відложення підписання італійсько-советського договору. Доголр стратив на вартості, бо Англія впередидла Італію у визначенні советів. Італійського амбасалора в Лондоні відлячкара, за те що на

повідомив на час Муслінія про визнання советів Англією.

Помена фабрики.

З Москви звідомляють, що фабрику муницї в Тулі знищила пожежа.

Проти фашистівський бльоку.

Римська „Трибуна“: Обговорюють утворення проти-фашистського бльоку, а саме: Демокр. ліга, партії соц. зєднання і фашисти дисиденти. През. Д. Ліги є Бононі, б. премієр.

Б. през. Тефт хорий.

Б. през. Зєд. Держав Тафт, (тепер є президентом Найл. Трибунаду), занедужав тяжко жолудковою хворобою.

Валь-оризційний Франк.

Нині 8. с. м. вальориз. Франк — 1.800.000, а на 9. лютого 1.800.000. Франк вальоризац. лютоновий від 1—8 лютого 1.840.000, залізничний і почтовий від 1—15 II. 1.900.000.

НОВИНКИ.

— **Новий швейцарський орган** почав виходити на Польщі в Луцьку. Орган цей, що зветься „Zwie Wotylnia“ реклямує себе без-артістичк, присвячений польській думці і польському чиню на Волині. В програмовій статті читасмо слідуєчє: „Хоча на Волині представлено собою меність, — то одночасно творимо тут історичну, культурну та духовно освітлюючи чинни і з того приводу повинні ми лаяковуватися так як того вмагає повага держави. Не можна нам забувати, що ми з не хто інший з власниських народностей виборили державний звязок тої землі з Польщею. Наш мовою і наш політич зберегла широкі границі того краю від східного звязку і заповушення. Наші претки лизили по собі безперечні заслуги для цього краю і традиції тих заслуг не може бути немонамонною. Злєсно собі докладамо справу з нього, що крім нас живють тут інші народности. Признаємо для них право для культурного, суспільного та економічного розвитку. Знаємо, що мусимо працювати до втягнення в орбіту наших інтересів тих народностей, які даються втягнути. Але най-енергічніше протиставляємо всім тим, які з тих чи інших причин займають до нас і до польської держави протидержавне становище, суперечна з засадами конституції“. Таку програму проголошує новий технічний партії чиню.

— **Охорона льокаторія.** Сенатська правничя комісія відбула на останнім засіданню третє читання проекту закону про охороноу льокаторія. Ухвалено внесок, щоб власники нерухомого майна платили податок до висоти 30 процент кожногочасного додатку до чиншу. Ухвалено також, щоб обовязок додаткових оплат відносився до льокаторів тільки до часу, коли чинш дійде до 50 процент передзвінного чиншу, а з вислєнення податку за воду до 75 процент. Що до субль-ляторія, ухвалено, що чинш субль-ляторія не може вносити більше як 30 процент чиншу оплачуваного льокатором власником дому, а у випадку коли льокатор вихайме субль-лятороя і не-бай, то чинш субль-ляторія вносить 75 проц. оплати льокатора. Власником дому не тільки усувати льокатора з помешкання в міжнму разі. Державні інституції залашаючи приватне помешкання, мають право передавати його іншим державним установам, а навіть проти волі власника дому перебудоувати помешкання для потреб держави. Цей закон зобовязує до 1. квітня д. р.

— **Почтові зміни.** З днєм 15. лютого п. р. ліквідуватьс почтвовий уряд в Забрєтаньк пов. Рашія, а громади приналежні до цього уряду прийдуться до почт. уряду в Ам.Бібовій. З днєм 1. лютого закрито почтвово агенцію в Назарії, а села тогож почтвового уряду прийдєно до Уряду в Глинній.

— **Ситування додїмнього додатку** На сенатській фінансовій комісії представник польського уряду заявив, що з приводу упадку цін продуктів першої потреби, і березня не буде виплачуватися додїмнього додатку для державних функціонарів. Дня 1. березня платня з уредників буде оіментисєся платня з 1. лютого, окрім 32 процентового додатку за першу половину січня.

— **Новє цивільне свято.** Лазьвська кураторія подала до відомо всім школьня зарикам, що для урочногого позачування роковин „освобожденє“ Львова 22. листопада 1919 р. міністерство освіти означило той дєнь днєм шкільним від звичання у всіх школах лязьвської округи. Довєдется і українським дітям по наказу свєткувати дєнь „освобожденє“ Львова.

— **Бомба між колоністами.** У сел. Вєлічій, пов. Бучач польські колоністи забалєлися бомбани, які вибухли, наслідком чого злєнув колоніст Зітмуєт і його 3 літня дочка, а окрім того трос дітей і господарня потерпіли тяжкі рані.

ВП. Жертводавцє на „Рідну Школу“ просїмо переслати чеками УПТ, лише значінніи крєтє. Тепєр кожний чєк в почтвовоу налічуєчєню коштує Головному Управу УПТ, приблизно 100.000 зл. Отже коли хтєсь з ВП. Жертводавцє прислєє чєком на „Рідну Школу“ 20.000 зл. — єк то недалиє траєвиєсь — то єк не показєє але неєсїдує шкєдиє товариєству. — Тому від тепєрїшнє попу прєкєжєтє вєрєсєлати чєками жєртє почєнєм болєш від 2-ох (двох) мїліонє зл. — У. П. Т. Секція „Рідна Школа“.

— **З театру „Бєсїд“.** Пєні О. Гомішвєцькє прєєдєтєчєсьє вєшїй публїчї в суботу 9. п. м. єк Сонє в дєрїєсї драмї Г. Запольської „Цєрєвєчє“. Ролєю єкєреуватимєє у пернє.

— **З товариєського життя.** Дєнь 19 сїчня п. р. мідбуєтєсь в парохїєськїй цєрєкї в Тернопольї вїєчєнєє в д-ра Олєксєндєра Марїтчєка, єдєковєтє у Львовї з в. Стєвєнєю Гєрїєсєнє-Марїтчєк.

